

Brüssel, 5.10.2017
COM(2017) 582 final

2017/0253 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

**millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht
seoses EMP lepingu protokoll nr 31 muutmisega**

(Liidu kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistav meede)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

EMP ühiskomitee otsuse eelnõu (mis on lisatud nõukogu otsuse ettepanekule) eesmärk on muuta EMP lepingu protokoll nr 31, et laiendada EMP lepingu osaliste koostööd nii, et see hõlmaks EMP EFTA riikide osalemist liidu kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistavas meetmes (edaspidi „ettevalmistav meede“). Kuna Liechtenstein ja Island ei ole väljendanud oma huvi selles ettevalmistavas meetmes osalemise vastu, puudutab EMP ühiskomitee otsuse eelnõu üksnes Norrat.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate sätetega**

EMP lepingu artiklis 78 on sätestatud, et lepinguosalisel peavad tihendama ja laiendama koostööd teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse valdkonnas toimuva ELi tegevuse puhul. Komisjon, kes rahastab praegu oma programmi „Horisont 2020“ kaudu kas üksnes tsiviil- või kahesuguse kasutusega tehnoloogia teadus- ja arendustegevust, loeb ettevalmistavat meetet oluliseks vahendiks ELi eelarvest rahastatava kaitsega seotud teadusuuringute lisandväärtuse testimiseks.

Kuna Norra sõlmis halduskokkuleppe Euroopa Kaitseagentuuriga ja asjaomane kaitse- ja julgeolekuvaldkonna hangete direktiiv (2009/81/EÜ), mis tagab selles valdkonnas tõelise konkurentsi ja võrdse kohtlemise, inkorporeeriti EMP lepingusse juba 2014. aastal, siis on Norra osalemine ettevalmistavas meetmes kooskõlas asjaomase poliitikavaldkonna kehtivate sätetega.

- **Kooskõla liidu muude poliitikavaldkondadega**

Ühised kaitsealased teadusuuringud uuenduslike tehnoloogiate, toodete ja teenuste valdkonnas on määrav tegur kaitsesektori pikaajalise konkurentsivõime ja lõpuks Euroopa strateegilise autonoomia säilitamisel. Koostöö Norraga oleks positiivne panus ELi jõupingutustesse selles valdkonnas.

Komisjon tunnistab, et ettevalmistav meede on osa siseturu, tööstuse ja teadustegevusega seotud poliitikavaldkondadest. Seepärast on koostöö edasine süvendamine kõnealuses valdkonnas kooskõlas EMP lepingu eesmärkidega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Õiguslikuks aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002)¹ artikli 54 lõike 2 punkt b, artikli 84 lõige 2 ja artikkel 124 koostoimes nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 (Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta)² artikli 1 lõikega 3, milles nähakse ette, et nõukogu kehtestab komisjoni ettepanekul seisukoha, mis tuleb ELi nimel EMP ühiskomitee otsuste suhtes võtta.

¹ EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1.

² EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6–8.

Komisjon esitab koostöös Euroopa välisteenistusega nõukogule EMP ühiskomitee otsuse eelnõu, et nõukogu võtaks selle vastu kui liidu seisukoha. Komisjon loodab, et ta saab seisukoha EMP ühiskomitees esitada esimesel võimalusel.

- **Subsidiaarsus (ei kuulu liidu ainupädevusse)**

Ettepanek on subsidiaarsuse põhimõttega kooskõlas alljärgnevatel põhjustel.

Käesoleva ettepaneku eesmärki, nimelt koostöö sisseseadmist EMP EFTA riikidega kaitsealaste teadusuuringute valdkonnas nende osalemise kaudu ELi eelarvest rahastatavas ettevalmistavas meetmes, ei ole võimalik piisavalt saavutada liikmesriikide poolt, ja seda on seepärast kergem saavutada liidu tasandil.

- **Proportsionaalsus**

Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe ettepanek kaugemale sellest, mis on vajalik, et saavutada ettepaneku eesmärk – tugevdada ja laiendada koostööd ELi meetmete raames teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse valdkonnas.

- **Vahendi valik**

Kooskõlas EMP lepingu artikliga 98 on valitud vahend EMP ühiskomitee otsus. EMP ühiskomitee tagab EMP lepingu tulemusliku rakendamise ja toimimise. Selleks võtab ta EMP lepingus sätestatud juhtudel vastu otsuseid.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine ning mõjuhindang**

Komisjon kaalus 2013. aastal kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistava meetme³ käivitamist, et toetada kaitse- ja julgeolekusektori konkurentsivõimet ja tõhusust⁴. Euroopa Parlament⁵ ja nõukogu⁶ väljendasid heameelt selle algatuse üle ning kutsusid komisjoni üles töötama välja ettepanek ettevalmistava meetme rakendamiseks. 2015. aastal märkis Euroopa Ülemkogu⁷ vajadust tagada ettevalmistava meetme asjakohane rahastamine, sillutades sellega teed tulevasele kaitsealastele teadusuuringute ja tehnoloogia programmile⁸.

4. MÕJU EELARVELE

Norra kannab oma rahalise panuse eelarvereale 02 04 77 03 „Kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistav meede“. Norra 2017. aasta osamakse on eeldatavasti 585 000 eurot.

³ Ettevalmistav meede Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002) (ELT L 298, 26.10.2012, lk 1) artikli 54 lõike 2 tähenduses.

⁴ COM(2013)542: Konkurentsivõimelisem ja tõhusam kaitse- ja julgeolekusektor.

⁵ Euroopa Parlamendi 21. novembri 2013. aasta resolutsioon Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi kohta (2013/2125(INI)).

⁶ Euroopa Ülemkogu 19.–20. detsembri 2013. aasta järeldused, EUCO 217/13.

⁷ Euroopa Ülemkogu 25.–26. juuni 2015. aasta järeldused (EUCO 22/15).

⁸ Euroopa Kaitseagentuur määratleb „teadusuuringud ja tehnoloogia“ kaitsega seotud teadustegevusena tehnoloogilise valmisoleku tasemega 1 kuni 6.

5. MUUD KÜSIMUSED

Kooskõlas ELi eelarvepoliitikaga võib ELi tegevuses osaleda ainult juhul, kui on tasutud vastav osamakse. Makse võib tasuda aga alles pärast käesoleva nõukogu otsuse eelnõu vastuvõtmist ja seda, kui komisjon on esitanud EMP EFTA riikidele ELi rahastamisnõude.

Selleks et katta ajavahemik komisjoni otsuse vastuvõtmisest (kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistava meetme rahastamise ja ühikukulude kasutamise kohta 2017. aastal) 11. aprillil 2017 kuni asjaomase makse laekumiseni, kehtib ühiskomitee otsuse eelnõu tagasiulatuvalt alates 11. aprillist 2017. Norra institutsioonidel, ettevõtjatel, organisatsioonidel ja kodanikel peaks seepärast olema õigus osaleda enne käesoleva EMP ühiskomitee otsuse jõustumist algavates tegevustes. Kulud, mis tulenevad nende osalemisest sellistes tegevustes, mille rakendamine algab pärast 11. aprilli 2017, tuleks lugeda rahastamiskõlblikeks samadel tingimustel kui ELi liikmesriikide institutsioonide, ettevõtjate, organisatsioonide ja kodanike kulud, eeldusel et käesolev otsus jõustub enne asjaomase ettevalmistava meetme lõppu.

Tagasiulatuv kohaldamine ei mõjuta asjaomaste isikute õigusi ja kohustusi ning selle puhul austatakse õiguspärase ootuse põhimõtet.

Peale selle, kooskõlas EMP lepingu protokolli 32 artikli 1 lõikega 8 tuleb EMP ühiskomitee otsus, millega määratakse kindlaks EMP EFTA riigi osalemine Euroopa Liidu üldelarve EMP lisas sisalduvas meetmes, võtta vastu 10. juuliks. Vastasel korral lükatakse koostöö edasi järgmisse aastasse, kui ei lepita kokku teisiti.

Võttes arvesse seda, kui oluline on alustada koostööd ettevalmistava meetme algusest peale, nähakse lisatud EMP ühiskomitee otsuses ette, et koostöö algab alates 11. aprillist 2017 isegi juhul, kui see EMP ühiskomitee otsus võetakse vastu pärast 10. juulit 2017.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu protokoll nr 31 muutmisega

(Liidu kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistav meede)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut ja eriti selle artikli 218 lõiget 9,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrust (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu⁹ rakendamise korra kohta, eriti selle artikli 1 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrust (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002,¹⁰ eriti selle artikli 54 lõike 2 punkti b, artikli 84 lõiget 2 ja artiklit 124,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Majanduspiirkonna leping¹¹ (edaspidi „EMP leping“) jõustus 1. jaanuaril 1994.
- (2) Kooskõlas EMP lepingu artikliga 98 võib EMP ühiskomitee oma otsusega muu hulgas muuta EMP lepingu protokoll nr 31 (edaspidi „protokoll nr 31“).
- (3) EMP lepingu protokoll nr 31 sisaldab sätteid koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust.
- (4) On asjakohane laiendada EMP lepingu osaliste koostööd selliselt, et hõlmata EFTA riikide osalemine Euroopa Liidu üldeelarvest rahastatavas liidu kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistavas meetmes.
- (5) On asjakohane, et EFTA riikide osalemine kõnealuse ettevalmistava meetmega seotud tegevustes ning selle rahastamine eelarverealet 02 04 77 03 algaks 11. aprillist 2017 isegi juhul, kui lisatud EMP ühiskomitee otsus võetakse vastu, või kui selle otsuse tegemiseks vajalike põhiseadusest tulenevate nõuete täitmisest teatatakse pärast 10. juulit 2017.
- (6) EFTA riikide institutsioonidel, ettevõtjatel, organisatsioonidel ja kodanikel peaks seepärast olema õigus osaleda enne käesoleva otsuse jõustumist algavates tegevustes. Kulud, mis tulenevad nende osalemisest sellistes tegevustes, mille rakendamine algab pärast 11. aprilli 2017, tuleks lugeda rahastamiskõlblikeks samadel tingimustel kui ELi

⁹ EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6–8.

¹⁰ EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1.

¹¹ EÜT L 1, 3.1.1994, lk 3.

liikmesriikide institutsioonide, ettevõtjate, organisatsioonide ja kodanike kulud, eeldusel et lisatud EMP ühiskomitee otsus jõustub enne asjaomase ettevalmistava meetme lõppu.

(7) Seepärast tuleks EMP lepingu protokoll nr 31 muuta, et kõnealune laiendatud koostöö saaks toimuda 11. aprillist 2017.

(8) Liidu seisukoht EMP ühiskomitees peaks tuginema lisatud otsuse eelnõule,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel EMP ühiskomitees seoses EMP lepingu protokoll nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmisega, põhineb käesolevale otsusele lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõul.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*